

RENESSANCE A HUMANISMUS

- renesance = česky → umělci se vraceli k antické kultuře starověkého a jako ke svému vzoru
- r..... sloh (hlavně 10. – 13. století) → g..... (hlavně 12. – 15. století) → renesance (hlavně 15. – 16. století)
- renesance vznikla v a odtud se šířila do celé Evropy, i do Čech
- renesance se více zaměřuje na život na Zemi
- renesance zahájila proces přerodu člověka (nebýt jen pozorovatel života a přijmout osud, ale život prožít svobodně a radostně)
- každý člověk je výjimečný
- **vznikají nové stavby** – např. zámky, paláce, letohrádky (letní sídla králů a královen)
- umělci začínají podepisovat svá díla (dříve to nedělali)
- významné osobnosti:
 - **Leonardo da Vinci** – všestranný umělec a vynálezce, obraz Mona Lisa
 - **Michelangelo** /čti Mikilanželo/ - sochař a malíř, socha Davida
- významné památky: města (památko UNESCO) a Slavonice, zámky Opočno a Velké Losiny
- **humanismus** – myšlenkový směr doby renesance, který dává důraz na rozvoj člověka
- významně se rozvíjela vzdělanost, hlavně proto, že byl vynalezen

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

- **příčiny:**
 - díky rozvoji vzdělanosti v renesanci se mění představy o světě (Mikuláš Koperník – Slunce je střed vesmíru)
 - nedostatek drahých kovů
 - kvůli Osmanům jsou přerušeny obchodní cesty na Arabský poloostrov a do Indie → začínají hledat nové cesty a nová území
 - vylepšení výroby lodí, více vydrží a doplují dál
 - byly vynalezeny nové přístroje pro navigování lodí (kompas, astroláb)
- u počátku zámořských objevů stojí Portugalsko (1. polovina 14. století – král Jindřich Mořeplavec)
- pak se zapojilo hlavně Španělsko, Itálie a Anglie
- **důsledky:**
 - obrovské soupeření mezi zeměmi Evropy
 - objevení nových území – 1492 objevení Ameriky
 - nové potraviny (brambory) a drahé kovy
 - nové nemoci
- významní mořeplavci: **Kryštof Kolumbus** (objevil Ameriku), **Bartolomeo Diaz**, **Fernão de Magalhães** /čti Magalieniš/

TOTO SI POUZE PŘEČTI

Kryštof Kolumbus byl italský mořeplavec a objevitel Ameriky. Pocházel z italského přístavu Janov, jeho otec byl obchodník. Kolumbus se plavil od mládí, postupně získával zkušenosti z řízení lodí a navigace. Vzdělával se také čtením zeměpisných a cestopisných děl.

Byl přesvědčený, že se Země dá obeplout, došel k názoru, že Země je téměř kulatá, podle jeho názoru je podobná hrušce, a byl přesvědčen, že lze do Indie doplout i západním směrem. Pokoušel se získat pro svou výpravu, která by tuto teorii měla dokázat, dostatek financí u portugalského dvora. Portugalci ale o hledání cesty do Indie neměli zájem. Cestu do Indie totiž měli zajištěnou objevením mysu Dobré naděje a možnosti obeplout Afriku.

Kolumbovi se nakonec podařilo získat podporu ve Španělsku. Královna Isabela Kastilská a Ferdinand Aragonský mu dali k dispozici tři lodě – dvě menší Pintu a Niňu a větší Santa Mariu. S posádkou 90 mužů se vydal na cestu. Ne zvolil hned západní směr, využil mořských proudů a znalosti o proudění větrů a nejprve zamířil podél afrických západních břehů na jih. Poslední zastávkou byly Kanárské ostrovy.

Po dlouhé plavbě dosáhl 12. října 1492 pevné půdy. Domníval se, že se ocitl na některém z ostrovů poblíž Indie, proto domorodé obyvatelstvo nazval indiány. Ve skutečnosti dosáhl Baham.

Bartolomeo Diaz byl portugalský mořeplavec, který jako první obeplul mys Dobré naděje. Vyplul z Portugalska se dvěma loděmi podél afrického pobřeží v roce 1487. K nejjihnějšímu cípu Afriky ale plul už pouze s jednou z nich, dokonce hrozilo, že jej mine. Námořníci si cíle nevšimli kvůli velké bouři.

O pokračování plavby až do Indie nemohl mořeplavec uvažovat, posádka byla vyčerpaná náročnými podmínkami, počasí bylo nepříznivé a docházely zásoby. B. Diaz se musel vrátit a nejjihnější výběžek Afriky objevil až na zpáteční cestě. Vasco da Gama je portugalský mořeplavec a objevitel. Využil objevu Bartolomea Diaze o možnosti obeplutí Afriky a touto cestou dosáhl indických břehů se čtyřmi plachetnicemi v polovině roku 1498.

Druhou výpravu do Indie uskutečnil roku 1502 s deseti válečnými loděmi a jeho úlohou bylo upevnění portugalské nadvlády na pobřeží Indie. Výrazně tak přispěl k rozvoji portugalského koloniálního panství.

Fernão de Magalhães byl portugalský mořeplavec, který sloužil španělské koruně. V letech 1519–1522 podnikl výpravu, během níž obeplul celý svět, konce cesty se ale nedožil.

Z pěti lodí se po třech letech vrátila jen jedna. Magalhães zahynul po střetnutí s domorodci na Filipínách, jeho výprava ale dokázala pravdivost teorie o kulatosti Země.

Amerigo Vespucci – podílel se na zajištění Kolumbovy výpravy, byl synem florentského obchodníka, popsal východní pobřeží Jižní Ameriky, nový kontinent byl nazván podle jeho křestního jména

